

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM

GEOGRAAFIA

Sooritusprotsent

Aastahinne

2023

Ees- ja perekonnanimi: _____

Isikukood: | | | | | | | | | | | | | | | |

Kool: _____

Maakond/linn: _____

Punktide arv ülesannete kaupa

1.	2.	3.	4.	5.	6.	Kokku
4	10	5	6	5	5	35

MEELESPEA

1. Kasuta pasta- või tindipliitsit ja kirjuta eksamitöö loetava käekirjaga.
2. Enne ülesande täitmist loe tähelepanelikult tööjuhendit. Vasta küsimusele täpselt ja selgelt.
3. Paranduste tegemisel tõmba kriips peale vastuse sellele osale, mille hindamist sa ei soovi.
Korrektuurivahendite kasutamine on keelatud.
4. Mõtle rahulikult, ära kiirusta. I ja II osa lahendamiseks on aega kokku 150 minutit.
5. Küsimuste juures olevad ruudud täidab õpetaja.

I OSA

NB! Ülesannete lahendamisel ei või atlaseid kasutada.

1. Kas järgnevad väited iseloomustavad ilma või kliimat Eestis? Kui väide iseloomustab ilma, kirjuta selle taha täht I. Kui väide iseloomustab kliimat, kirjuta täht K. Märgi oma otsused kastikesse.
- A) Tuul puhub juba teist nädalat idast. ☐
- B) Möödunud talvel oli palju lund. ☐
- C) Veebruar on Eesti kõige külmem kuu, keskmise temperatuuriga –3,8 °C. ☐
- D) Eestis valitsevad sageli tsüklonid ja puhub tugev tuul. ☐
- E) Aastas sajab keskmiselt 550-800 mm. ☐
- F) Juunikuu oli nii jahe, et ujuma ei saanudki. ☐
- G) Suvel sadas Tartumaal väga vähe ja sellepärast jäi kartulisaak väikseks. ☐
- H) Juulikuu 30 aasta keskmine temperatuur oli 17,8 °C. ☐

Täidab
hindaja

4 p

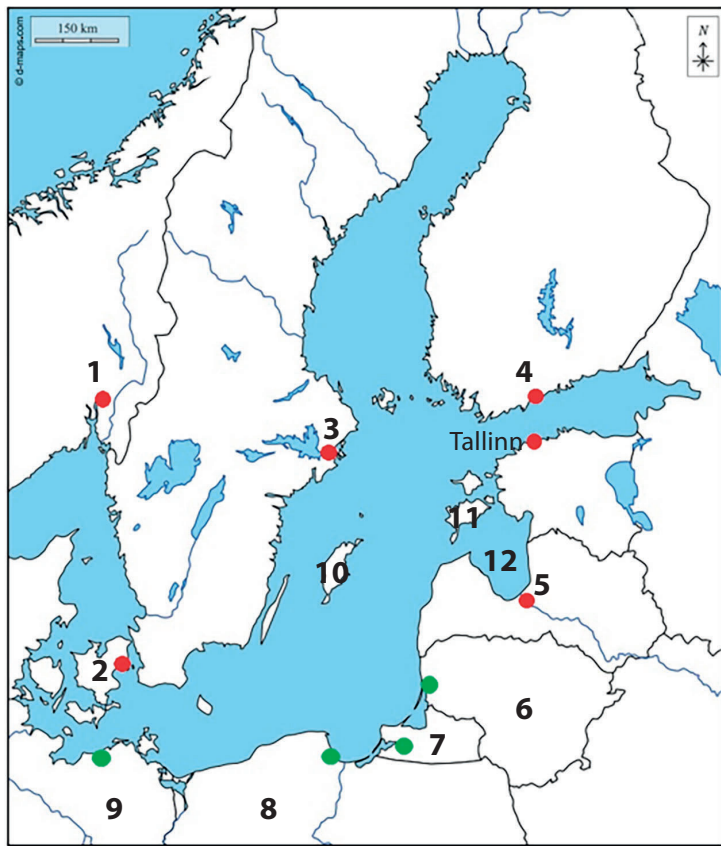
i

ÜL 1

HARIDUS- JA NOORTEAMET

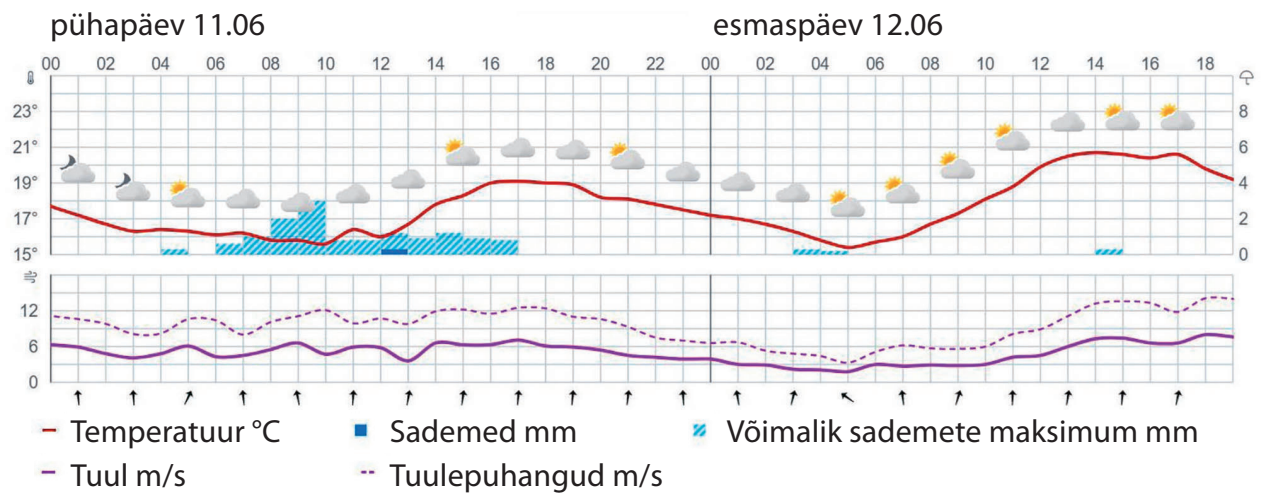
PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM GEOGRAAFIA 2023 (I OSA)

2. Stenil oli võimalus võtta osa 10-päevasest purjereisist Läänemeresel. Vasta kaardi põhjal küsimustele.



- Nimeta pealinnad, mida reisil külastati.
- _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
- Mis riikide sadamates käidi?
- _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
- Mis saartel peatuti?
- _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
- Mis lahes sõideti?
- _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____

Reisil peatus Sten 11. ja 12. juunil Oslos. Nendele päevadele plaanis ta linnaekskursiooni muuseumikülastusega ja rattamatka Oslo ümbruse looduses. Kummal päeval soovitaksid tal minna linnaekskursioonile, kummal rattamatkale? Vaata ilmaennustust ja põhjenda sellest lähtuvalt, milliste ilmaoludega peaks Sten arvestama ning millise riietuse valima.



Tegevuste ja riietuse soovitus pühapäevaks: _____

Tegevuste ja riietuse soovitus esmaspäevaks: _____

Täidab
hindaja
10 p

ÜL 2

6 p

2

HARIDUS- JA NOORTEAMET

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM GEOGRAAFIA 2023 (1 OSA)

6. Loe teksti ja vasta küsimustele.

Veneetsia on ehitatud enam kui sajale väikesele madalale saarele. Linnale on iseloomulikud üleujutused, mida põhjustavad tugevad vihmajärgid ja tormidega kaasnevad tõusulained. Kardetakse, et kliimamuutustest põhjustatud merevee taseme tõusuga saanevad üleujutused veelgi. Veneetsia vajub tasapisi, sest vanadel hoonetel puuduvad korralikud vundamendid. Erosiooni ja vundamentide lagunemist kiirendab ka suurte kruisilaevade tekitatud lainetus.

Igal aastal külastab Veneetsiat umbes 30 miljonit turisti ja see arv kasvab pidevalt. Linnas on kehtestatud isegi turismimaks, mida kasutatakse lagunevate hoonete restaureerimiseks. Turismi panus linna SKTsse on üle 11%. Turism loob linna palju töökohti ning tööhõive määr on Veneetsias üle kahe korra kõrgem kui Itaalias keskmiselt.

Vaatamata suurele turistide arvule kahaneb Veneetsia elanike arv kiiresti. Kui 1951. aastal elas seal umbes 175 000 inimest, siis praegu on neid vaid 55 000. Kohalike arvates on linnas pidevalt liiga palju turiste, paljud neist on lärmakad ega käitu hästi ning tänavatel on raske liikuda. Ka ostavad välismaised investorid kokku kinnisvara ja rajavad korterite asemele hotellid. Selle tulemusena on kinnisvara hinnad väga palju tõusnud.



Nimeta kaks looduskeskkonnast tulenevat probleemi, mis ohustavad Veneetsiat.

- _____
- _____

Selgita, mis kasu saab Veneetsia linn turistide suurest arvust ja selle kasvust.

Too välja üks põhjus, miks Veneetsia elanike arv kahaneb.

Nimeta kaks turismiga seotud töökohta.

- _____
- _____

Täidab
hindaja
5 p

ÜL 6

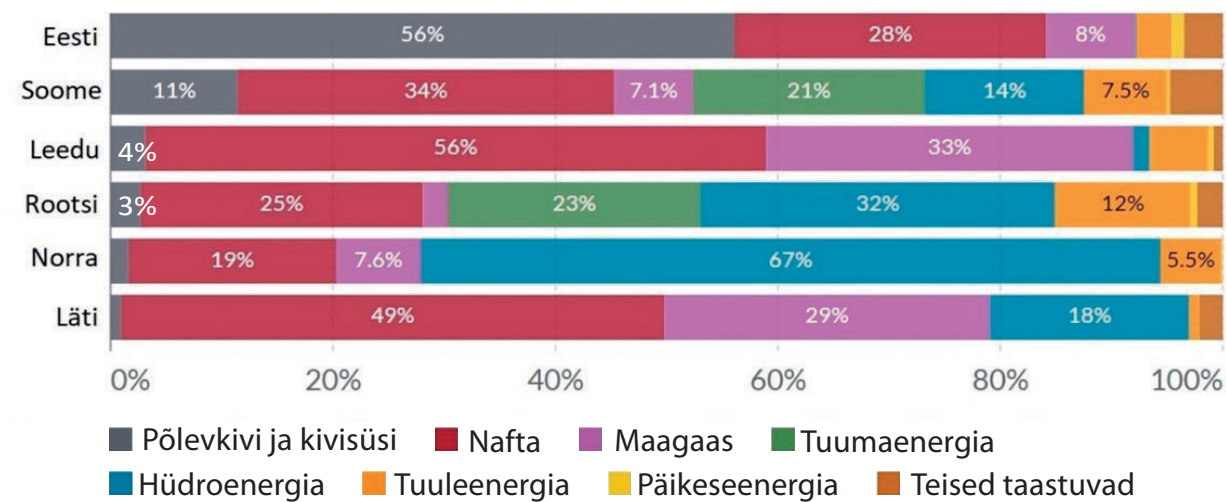
1 p

1 p

1 p

2 p

5. Joonisel on kujutatud Eesti ja lähiriikide erinevate energiaallikate osatähtsust energia tarbimises. Vaata joonist ja vasta küsimustele.



Nimeta kaks riiki, kus energiamajanduses on kõige suurem osatähtsus fossiilkütustel.

Millise riigi energiamajanduses on taastuvate energiaallikate osatähtsus kõige suurem?

Kui suur on fossiilkütuste osatähtsus Eesti energiamajanduses?

Miks kasutatakse Eestis nii vähe hüdroenergiat?

Millised loetelus olevad energiaallikad on taastuvad? Tõmba neile joon alla.

päike, nafta, kivisüsi, tuul, maagaas, vesi, turvas, puit, põlevkivi

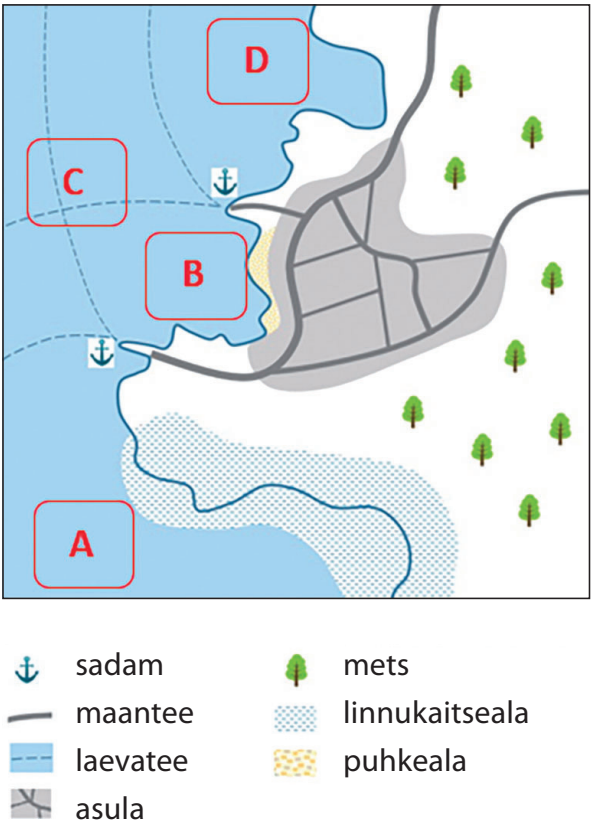
Täidab
hindaja
5 p
ÜL 5

1 p 13
0,5 p 14
0,5 p 15
1 p 16
2 p 17

HARIDUS- JA NOORTEAMET

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM GEOGRAAFIA 2023 (1 OSA)

3. Rannikule plaanitakse rajada 30 tuulikuga tuulepark. Tuuleparkide rajamisel tuleb arvestada mitmete piirangutega. Vaata kaarti ja otsusta, kuhu sobib rajada tuulepark ja kuhu mitte. Põhjenda oma otsust.



Tõmba joon alla õigele variandile ja põhjenda oma valikut.

Asukoht **A** sobib/ei sobi tuulepargi rajamiseks, sest

Asukoht **B** sobib/ei sobi tuulepargi rajamiseks, sest

Asukoht **C** sobib/ei sobi tuulepargi rajamiseks, sest

Asukoht **D** sobib/ei sobi tuulepargi rajamiseks, sest

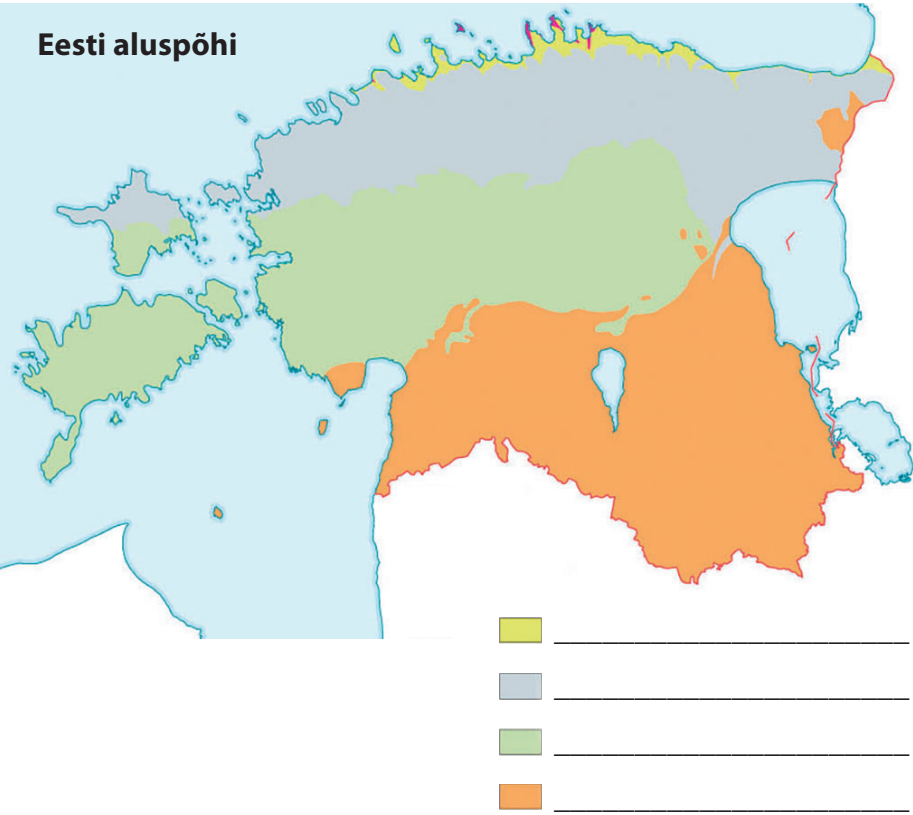
Nimeta üks põhjus, miks on tuule abil elektrienergia tootmine keskkonnasõbralik.

Täidab
hindaja
5 p
ÜL 3

1 p 5
1 p 6
1 p 7
1 p 8
1 p 9

4. Geoloogid tegid puurimistöid erinevates Eestimaa piirkondades. Kahjuks läksid kaduma kaardi legend ning kahe puuraugu nimed. Täida ülesanded.

Vaata geokronoloogilist skaalat ja märgi kaardi legendi kaduma läinud ajastute nimed: *Ordoviitsium*, *Kambrium*, *Devon*, *Silur*.



EOON	AEGKOND	AJASTU	Vanus min. a.
Faneroosoikum	Kainosoikum <i>Uusaegkond</i>	NEOGEEN	100
		PALEOGEEN	
	Mesosoikum <i>Keskaegkond</i>	KRIIT	200
		JUURA	
		TRIIAS	
	Paleosoikum <i>Vanaaegkond</i>	PERM	300
		KARBON	400
		DEVON	
		SILUR	
		ORDOVIITSIUM	500
		KAMBRIUM	
Agueoon e. <i>proterosoikum</i>			542
Ürgeoon e. <i>arhaikum</i>			2600
			4600

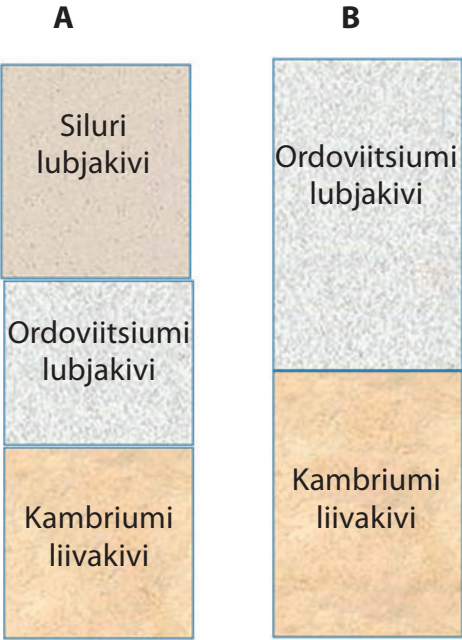
Täidab hindaja
6 p
ÜL 4

2 p
10

HARIDUS- JA NOORTEAMET

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM GEOGRAAFIA 2023 (1 OSA)

Vaata puuraukude läbilõikeid ja vali, kumb iseloomustab Muhu ja kumb Vormsi saart. Põhjenda oma valikut. Täida lüngad.



Vormsi saare aluspõhja iseloomustab läbilõige _____, sest _____

Muhu saare aluspõhja iseloomustab läbilõige _____, sest _____

Otsusta, kas väide on tõene või väär. Märgi vastavasse lahtrisse pluss (+).

Väide	Tõene	Väär
Eestis paljanduvad Devoni ajastust nooremate ajastute settekivimid.		
Lämmijärve ääres paljanduvad Kambriumi kivimid.		
Narva jõe keskjooksul paljanduvad Devoni ajastu kivimid.		
Hiiumaa põhjaosas paljanduvad Ordoviitsiumi ajastu lubjakivid.		

Täidab hindaja

2 p
11

2 p
12